

ВІЛЬШАНСЬКИЙ РАЙОН — район у західній частині [Кіровоградської області](#). Утвор. 1923. Існував у 1923–63, відновлено 1966; від 1954 — у складі Кіровоград. обл. Унаслідок голодоморів 1932–33 та 1947 померло 1148 жит. р-ну. Під час нім.-фашист. окупації (від 2 серпня 1941 до 21 березня 1944) нацистами вбито 583 та вивезено на каторжні роботи до Німеччини 1847 жит. р-ну. На фронтах 2-ї світової війни загинуло 1847 осіб. Площа 645 км². Насел. 16 401 особа (2001, складає 92,8 % до 1989), з яких 83,9 % — українці, 9,7 % — болгари, 2,9 % — росіяни, 1,9 % — молдовани. 80 % болгар Кіровоград. обл. проживає у В. р. У р-ні — смт [Вільшанка](#) та 24 сільс. насел. пункти. Залізничні ст.: Синюха, Йосипівка. Знаходиться на пд. відрогах Придніпров. височини. Поверхня пологохвиляста, розчленована долинами річок, балками, ярами. Корисні копалини: буре вугілля, кварци, апатити, графіт, каолін, польовий шпат, цегел. глина, буд. пісок. Серед річок — Синюха (притока Пд. Бугу) та її притоки Сухий Ташлик та Чорний Ташлик. Створ. 17 ставків, заг. пл. водного дзеркала 0,7 тис. га. Ґрунти переважно чорноземні. Р-н — аграрний, вирощують зернові та кормові культури, зокрема озиму пшеницю, кукурудзу, ячмінь, соняшник, багаторічні трави, а також цукр. буряки. Пл. с.-г. угідь

(тис. га) — 57,9, з них орних земель — 51,2, сіножатей і пасовищ — 4,4. Пл. ліс. насаджень 0,7 тис. га. Тваринництво м'ясо-молоч. напрям. У р-ні — 13 приват. с.-г. підприємств та 5 с.-г. ТОВ. Осн. підприємства: ВАТ — «Вільшан. райагротехсервіс», Йосипівське хлібоприм. підприємство; Вільшан. гранкар'єр, сокоекстракт. завод, рай. друкарня, ТОВ «Світанок», Червонохутір. ГЕС. У В. р. — 12 дошкіл. закладів, 17 заг.-осв. шкіл; центр. рай. лікарня, Добрянська дільнична лікарня, Йосипівська лікар. амбулаторія, 5 фельдшер.-акушер. та 12 фельдшер. пунктів; 21 Будинок культури, 20 б-к, муз. школа з естет. центром; [Вільшанський українсько-болгарський історичний музей](#), болгар. культ.-осв. товариство «Алфатар». Функціонує болгар. фольклор. самодіял. ансамбль «Хубавица». Є [Чорноташлицький ландшафтний заказник](#) та заповідні урочища Калмазівське і Осичківське (обидва — місц. значення). Виходить рай. г. «[Зорі над Синюхою](#)». Уродженці р-ну: д-р істор. н. [Д. Метелиця](#) (с. Стефанівка), д-р екон. н. [М. Білопольський](#) (с. Куца Балка); поетеса [І. Немирович](#) (с. Станкувате); художники [В. Безуля](#) (с. Куца Балка) та [В. Цюпко](#) (с. Йосипівка); Герої Рад. Союзу [Л. Балицький](#) (с. Бузникувате), [О. Луценко](#) (с. Сухий Ташлик), [М. Телішевський](#) (с. Вовча Балка) та ін. [В. В. Вовченко](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Вільшанський район / В. В. Вовченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-34616>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).